

Verslag van de Ministerraad betreffende het comité-Spaak (7 november 1955)

Source: Nationaal Archief, Den Haag, Prins Willem Alexanderhof 20 Postbus 90520.
www.nationaalarchief.nl. 2.02.05.02, Archief Raad van Ministers, Stukken Ministerraad/402.

Copyright: (c) Nationaal Archief

URL:

http://www.cvce.eu/obj/verslag_van_de_ministerraad_beteffende_het_comite_spaak_7_november_1955-nl-41a98abf-d745-4834-8513-30e461139b67.html

Date de dernière mise à jour: 05/11/2015

Het verslag van de Ministerraad betreffende het comité-Spaak (7 november 1955)

[...]

13. Werkzaamheden van de studieconferentie inzake de Europese integratie te Brussel (Brief van de Minister van Buitenlandse Zaken en de Minister zonder Portefeuille Luns dd. 31 oktober 1955, nr.147.251, met bijlagen, en brief van de Minister van Financiën dd. 3 november 1955, nr.B.22.974, met bijlage)

Minister Beyen merkt naar aanleiding van de brief van de Minister van Financiën het volgende op. Het gaat hierbij om het principiële standpunt ten aanzien van de toestand als de gemeenschappelijke markt in haar definitieve vorm is gekomen. Dan rijst de vraag of in die toestand nog behoefte aan kwantitatieve restricties bestaat. In de overgangperiode kan men deze restricties echter niet geheel verbiedend want dan beschikt de gemeenschap niet over voldoende middelen om moeilijkheden met de betalingsbalans van een bepaald land te helpen oplossen. Het standpunt, dat in de definitieve periode geen kwantitatieve restricties meer behoren te worden ingevoerd, heeft als consequentie, dat dit alleen kan als de gemeenschap aansprakelijkheid aanvaardt als een der landen in betalingsbalansmoeilijkheden komt. In dat geval zal de gemeenschap aanwijzingen moeten kunnen geven en maatregelen kunnen nemen om hulp te verlenen teneinde het betrokken land over de moeilijke periode heen te helpen. Het eerste misverstand in de brief van Minister Van de Kieft is de veronderstelling, dat hierbij een automatische kredietverlening voor ogen staat. Op blz.5 van de nota van 14 oktober (bijlage 2) wordt echter gesproken over discriminatoire kredietverlening. Ten aanzien van deze kredietverlening wordt op blz.5 van de brief van Financiën de eis vermeld, dat de middelen door het Parlement van het kredietgevende land moeten worden gevoteerd. Spreker kan zich echter voorstellen, dat de centrale banken der zes landen een regeling voor deze hulp treffen, zodat pas als de Staat geld moet geven het Parlement ermee gemoeid moet worden. In feite gaat het hierom, dat aan een land, dat betalingsbalansmoeilijkheden krijgt, voldoende ruggesteun wordt gegeven als dit land zelf bepaalde saneringsmaatregelen neemt. Op blz.4 en 5, sub b van de nota (bijlage 2) is dit duidelijk uiteengezet. In de tweede plaats merkt spreker op, dat er niet aan gedacht wordt, dat de gemeenschap kwantitatieve restricties zou moeten instellen. Deze worden wel in de overgangperiode mogelijk geacht, maar dan alleen kwantitatieve restricties door een bepaald land. Als men de conclusies ziet dan is dit wel duidelijk. In de derde plaats wijst spreker erop, dat het karakter van de directieven zal afhangen van de vraag toe eng de te vormen gemeenschap zal zijn. Men kan zich voorstellen, dat de gemeenschap aan een land vraagt een plan voor te leggen van de te nemen saneringsmaatregelen. Een andere mogelijkheid is, dat de gemeenschap aan een land de aanwijzing geeft, dat het bepaalde maatregelen moet nemen. Het gaat hier om het principiële standpunt van onze delegatie, als naar het Nederlandse standpunt wordt gevraagd voor de definitieve periode van de gemeenschappelijke markt, die onzerzijds wordt voorgesteld, maar het gaat hierbij niet om de tekst van het verdrag. Op een vraag van Minister Algera waarom nu reeds hierover in de Raad gesproken moet worden, antwoordt spreker, dat het comité directeur nu bijeen is en dat onze vertegenwoordiger dan moet kunnen steunen op een theoretisch standpunt ten aanzien van de eindperiode.

Minister Algera heeft nog opmerkingen betreffende de luchtvaart en het transport. Minister Beyen antwoordt, dat hierover op een later ogenblik kan worden gesproken.

Minister Zijlstra vraagt zich af of in de studie-conferentie in Brussel niet een of andere uitspraak onzerzijds moet worden gedaan over het al of niet supranationale karakter van de te vormen organen. Spreker onderstreept voorts wat Minister Beyen heeft gezegd inzake het steunen van onze delegatie op deze conferentie bij de moeilijkheden, die het gevolg zijn van de Nederlandse voorstellen om een gemeenschappelijke markt te vormen. Van andere zijde is gesteld, dat een gemeenschappelijke markt pas mogelijk is na harmonisatie van lonen, prijzen enz. Aan Nederlandse kant staat men op het standpunt, dat de enige grote moeilijkheid is een verstoring in het evenwicht van een nationale gemeenschap als geheel. Van andere zijde vraagt men dan waaraan wij denken als een dergelijke verstoring optreedt. Dit speelt niet alleen in deze discussie in. Brussel, maar bij al dergelijke discussies en bv. ook in Benelux. Het is daarom noodzakelijk deze consequenties van ons eigen standpunt te trekken, wil men niet meegezogen worden in de gevaarlijke harmonisatiegedachten. Wat betreft de definitieve periode en de overgangperiode tekent spreker aan, dat men de overgangperiode ook geleidelijk zal moeten zien. Ten aanzien van automatische of discriminatoire kredietverlening meent spreker, dat in het algemeen het laatste het geval zal zijn, maar dat op

in beperkte mate ook sprake zal krachtens zijn van automatische kredieten. In dit verband wijst hij op de gang van zaken in de O.E.E.C. ten aanzien van de liberalisatie. Men zal dus b.o. moeten bepleiten iets als de Europese Betalings-Unie te handhaven, als een soort leverancierskrediet met toenemende prikkels als te veel krediet ontstaat. Zoiets dergelijks zal voor deze gemeenschap nodig zijn, maar ook voor Benelux. Wat de kwantitatieve restricties betreft merkt spreker op, dat een land deze wel naar landen buiten de gemeenschap kan richten. Ditzelfde is bij de KSG het geval; daar bestaat een grotere mate van vrijheid voor restricties naar buiten dan naar de andere KSG-landen. Men zal nog moeten overwegen of men de totale gemeenschap zou moeten kunnen beschermen met kwantitatieve restricties. Een interessant punt is ook nog of een land, dat in betalingsbalansmoeilijkheden verkeert, dat niet de invoer via de landen van de gemeenschap uit landen daarbuiten enigermate moet kunnen beperken.

Spreker begrijpt wel de bezwaren van Minister Van de Kieft tegen het helpen denken van een inflatoire of structurele put in de economie van een van de landen door de andere landen, naar men spreekt dan over een geheel ander probleem, namelijk over de mate, waarin andere landen bij een dergelijke moeilijkheid, moeten helpen. Aan het slot van zijn brief vraagt Minister Van de Kieft een wijziging aan te brengen, dat de overheid een prioriteit moet kunnen hebben op de nationale kapitaalmarkt. Op het ogenblik heeft de overheid in ons land echter wettelijk ook geen prioriteit, alleen achter de schennen. Hiervoor zouden dus ook in het binnenland nieuwe maatregelen nodig zijn.

Minister Staf heeft als Minister van landbouw, Visserij en Voedselvoorziening a.i. een nota ontvangen, waarin een verschil van inzicht met de nota van Buitenlandse Zaken tot uiting komt in die zin, dat men daarin veel optimistischer is. De nota van Financiën stelt de zaak weer in een geheel ander licht. Spreker meent, dat de nota van Financiën te veel theoretisch is. Men zal echter wel in het oog moeten houden, dat de groep van zes landen betrekkelijk klein is. Spreker is van mening, dat als de groep van zes gehandhaafd blijft, men dan een beperkte doelstelling moet hebben met een supranationaal orgaan. Het is dan in dit stadium gevaarlijk ons van dit laatste af te laten brengen. Laat men het supranationale karakter vallen, dan zal men moeten proberen om de groep groter te maken.

Minister Beel is het met deze opvatting van Minister Staf wel eens. Spreker citeert een artikel van Dr Hirschfeld uit een boek over tien jaar economisch leven in Nederland, waarin deze over de samenwerking met Europese landen schrijft. Aan de hand van de ervaringen met Benelux, K.S.G. e.d. komt Dr Hirschfeld tot de mening, dat het goed is als men bij dergelijke plannen hoog mikt, maar dat men moet oppassen niet te hoog te mikken. Spreker stelt de vraag wat de Regering zal doen als blijkt, dat de plannen inzake de vorming van een gemeenschappelijke markt met supranationale organen niet te verwezenlijken zijn. Hij vraagt zich af of dan niet moet worden gedacht aan maatregelen voor coöperatie, welke ons verder brengen. De Minister noemt hierbij als voorbeeld de ontwikkeling van Benelux.

Minister Suurhoff zal, zodra ook de andere onderdelen van de studieconferentie besproken worden, nog opmerkingen over andere punten maken, o.a. over het readaptatiefonds. Aangezien de ervaring in Benelux leert, dat men bij de samenwerking ook stuit op bezwaren in de sector van toezicht op waren, vleeskeuring enz., acht spreker het wenselijk deze zaken ook hier tijdig onder ogen te zien.

Minister Van de Kieft licht toe wat de bedoeling van zijn brief is. Men wil een gemeenschappelijke markt scheppen om de welvaart van de volkeren in deze landen te verhogen. Na de totstandkoming van de gemeenschappelijke markt zullen op nog verantwoordelijke Regeringen en parlementen zijn. De vraag is dan wat moet gebeuren als een van de landen in betalingsmoeilijkheden komt. Moet dan voorgaan een financiële hulp van de andere landen boven het weer in orde brengen van de monetaire situatie door invoerrestricties? Spreker ziet dit laatste als een betere weg dan het bijspringen met kredietmiddelen. Men kan dan de beslissingsbevoegdheid hierover niet reeds uit handen stellen. Dit is de kern van het meningsverschil.

De Minister-President wijst erop, dat men voorlopig nog in het stadium is, dat men geen verwachtingen over de verwezenlijking der plannen kan hebben. De Franse Regering stelt op het ogenblik een zeer bescheiden vermindering van de invoerrechten voor, maar stolt daartegenover een aantal voorwaarden, o.a. ook de aanvaarding van een veertigurige werkweek net overwerk, zoals in Frankrijk. Spreker voelt aanvankelijk

nog het meest voor het standpunt van de Minister van Financiën. Als men niet een gemeenschappelijk monetair beleid heeft, dan is hulp net kredieten mogelijk en zij kan zeker ook wenselijk zijn. Men kan dan zeggen, dat de gemeenschap hierbij voorwaarden kan stellen, naar het kan toch zijn, dat de desbetreffende Regering deze om politieke of andere redenen niet kan verwezenlijken. Als dan geen kredieten worden verleend, zal men moeten toelaten, dat het betrokken land zekere beperkingen invoert. Men zal dan niet de invoer uit andere landen dan die van de gemeenschap alleen kunnen beperken, want bij een invoerbeperking van bv. auto's of televisietoestellen van buiten de gemeenschap kunnen deze zaken dan toestromen uit de andere landen van de gemeenschap. In dat geval zal men dan moeten berusten, als dit ook aan de eigen grens wordt tegengehouden. Aangezien het allemaal theoretisch is, is spreker het er wel mee eens, dat men voorop stelt de oplossing van betalingsbalansmoeilijkheden met kredieten en maatregelen voor het monetair gezondmaken, maar men zal niet moeten stellen, dat kwantitatieve invoerrestricties onder geen omstandigheid toelaatbaar zijn. Wat het kapitaalverkeer betreft meent spreker, dat men kan streven naar een vrijer kapitaalverkeer, maar de landen zullen toch trachten in eigen behoefte te voorzien, zolang niet een centraal monetair beleid als in de Verenigde Staten bestaat.

Minister Beyen heeft een gesprek gehad met de Engelse Minister Butler, waarop hij de volgende week nader zal ingaan; hij zal venmin thans ingaan op de zaken van algemene aard, welke Minister Beel ook heeft aangeroerd. Het gaat thans om de vraag of het onderhavige stuk als richtlijn aan onze delegatie in Brussel kan worden gegeven. Tegenover het bezwaar van Minister Van de Kieft merkt spreker op, dat de kredietverlening in het kader van de E.P.U., waartegen dezelfde bezwaren kunnen worden aangevoerd, indertijd wel is aanvaard. Minister Van de Kieft wijst erop, dat het daarbij op gelimiteerde bedragen gaat. Minister Beven antwoordt, dat in de nota niet staat, dat de bedoelde kredietverlening niet gelimiteerd zal zijn. Het gaat erom, dat de gemeenschap kwantitatieve restricties van een der landen zal kunnen verbieden. Het beginsel is dus, dat als de gemeenschap er eenmaal is, dat zij dit kan verbieden. In de nota is nergens sprake van onbeperkte of automatische kredietverlening. Nu het gaat om wat reeds in andere gevallen (zoals de E.P.U.) is aanvaard, behoeft er nu fond geen angst bij Financiën te bestaan. Wat de kapitaalmarkt betreft zal in het definitieve stadium geen prioriteit meer aan nationale ondernemingen mogen worden gegeven; naar dat geldt niet voor de overheid. Dit wordt wel in de nota vermeld, maar Minister Van de Kieft zou dit ook in de conclusies tot uiting willen brengen. Spreker stelt voor ermede akkoord te gaan, let aan onze delegatie wordt meegedeeld wat in de nota omtrent de betalingsbalansmoeilijkheden en het monetaire beleid staat en het overige volgende week nader te bespreken.

Minister Zijlstra herinnert er aan, dat Spaak met klem naar voren heeft gebracht, dat als men niet tot verdere integratie komt Europa dan tot de relatief minder ontwikkelde gebieden zal gaan behoren. Het belang van deze kwestie ligt vooral in de niet-omkeerbaarheid. Als men begint, dan moet er zekerheid zijn, dat de zaak wordt voortgezet, om die reden is spreker ook fel tegen het openlaten van de mogelijkheid van kwantitatieve restricties door de afzonderlijke landen. Spreker gelooft ook, dat kwantitatieve restricties ook niets saneren, als zij niet gelijk met monetaire maatregelen worden ingevoerd. Hij is van mening, dat niet Nederland het land moet zijn, dat op deze studieconferentie komt met de mogelijkheid van kwantitatieve restricties. Overigens meent spreker ook, dat het streven naar een douaneunie geen zin heeft, als niet een complement in de politieke sfeer tot stand komt, want dan zijn er interessanter combinaties van landen. Wij hebben dit echter reeds bij de K.S.G. en de E.D.G. een keer aanvaard.

Minister Beyen zou de nota gaarne ongewijzigd handhaven, maar stelt de vraag of eventueel een redactie, volgens welke geen enkel land in de definitieve periode autonoom kwantitatieve restricties mag invoeren aan de bezwaren tegemoet komt. De Minister-President zou inderdaad daaraan du voorkeur geven.

Minister Zijlstra meent, dat onzerzijds op de studieconferentie niet de mogelijkheid van kwantitatieve restricties moet worden genoemd, het staat vast, dat andere landen dit wel zullen doen. Als men tot onderhandelen komt dan zou spreker bereid zijn dit als onderhandelingsobject nader te bekijken.

De Raad besluit met meerderheid van stemmen toevoeging van het woord „autonoom” niet te aanvaarden en verklaart zich vervolgens akkoord met het voorstel van Minister Beyen inzake de instructie aan de Nederlandse delegatie op de studieconferentie.

[...]